

Anthony (Tony) IJssennagger is geboren op 20 augustus 1921 in Amsterdam. Hij is de jongste van zeven kinderen van Hendrik Eduard IJssennagger en Hendrekien Postema. Zijn vader had een lange carrière bij de brandweer van Amsterdam en klom op van brandwacht 2e klasse tot brandmeester.

Tony is actief bij Scouting en kent zo Ruud Steenmeijer en Herman Maillette de Buy Wenniger. Hij was mogelijk samen met Jacques (Jack) Bak verkenner bij groep 1 Gijsbrecht van Amstel, in Amsterdam. Jack wordt daar in januari 1935 geïnstalleerd. Ze blijven vrienden. Tony krijgt in maart 1940 zijn erkenning als assistent verkenner-leider (scoutsleider) bij groep 1 in Amsterdam. Jack is dan zeeverkenner en later loods (roverscout) bij Groep 3 De Batavieren.

In het eerste oorlogsjaar organiseert Herman een padvinderskamp op de Veluwe, waar Tony aan meedoet. In december 1940 legt hij een eed af in de kapel van het Nieuwe Suikerhofje.

Tony studeert economie en wordt eind 1940 aangenomen als administratief medewerker (schrijver) op het Gewestelijk Arbeidsbureau (G.A.B.) in Amsterdam. Zijn vader krijgt in 1941 "eervol ontslag" en het gezin moet de dienstwoning op de Ruijterkade verlaten. Ze verhuizen in juni 1941 naar een woning in de Hillegomstraat. Tony gaat dan wonen op het Nieuwe Suikerhofje aan de Prinsengracht in Amsterdam. Ook zijn vriend en medescout Ruud Steenmeijer woont hier. Het Nieuwe Suikerhofje (Prinsengracht 385-395) ligt verstopt op een klein terrein achter grachtenhuizen aan de Prinsengracht.

Vanaf december 1940 wordt het Nieuw Suikerhofje verhuurd aan drie jonge mannen: Henk Pelser, Emile Sindram en Herman Maillette de Buy Wenniger. Zij delen "de financiële lusten en lasten" en noemen het 'Het Prinsenklooster'. Herman gaat wonen in de Kapel. Met zeventwintig kamers plus een grote kapel was het in de oorlog een ideale plek voor onderduikers. Alle bewoners die er in de oorlogsjaren komen wonen, zijn onderhuurder en betalen hun huur aan Herman, die de boekhouding doet totdat hij begin 1944 naar Rotterdam verhuist. In 1941 wonen er linkse oud-Spanjegangers in een van de zes huisjes. Ook jonge Joodse mannen die bang zijn bij een razzia opgepakt te worden logeren regelmatig een paar dagen bij vrienden op het hofje. Vanaf midden 1942 wonen meerdere Joodse onderduikers ook voor langere tijd op het hofje tot een permanente onderduikplek gevonden is. Meerdere studenten die in april 1943 de loyaliteitsverklaring niet ondertekenen wonen er voor lange tijd illegaal.

Tony blijft bijna twee jaar werken op de afdeling Medische Dienst. Heel de tijd pleegt hij verzet; hij saboteert de pogingen van de bezetter om Nederlanders in Duitsland te werk te stellen. Hij is een goede vervalser en houdt zich onder andere bezig met het vervalsen van papieren. Hij doet op 25 februari 1941 mee aan de Februaristaking en wordt daar voor bestraft. Hij staat op de lijst van ruim vierduizend gemeenteambtenaren en werklieden die op

die dag staken. Tony wordt gearresteerd en hoort mogelijk bij de groep van twintig ambtenaren die op 3 maart op hun werk opgepakt wordt en in een overvalwagen van de Sicherheitsdienst naar een “soort concentratiekamp” in het leegstaande Lloyd Hotel aan de Oostelijke handelskade gebracht wordt. Daar worden ze samen met stakers van andere gemeentediensten tot 17 maart vastgehouden, vernederd door brullende Duitse bewakers.

Tony werkt in 1942 samen met Bram Kuiper en Dick van Stokkum om aan persoonsbewijzen te komen voor Joodse mensen. Ze stelen op het Centraal Station de lijsten met namen van jonge mannen die in het kader van de Arbeitseinsatz naar Frankrijk moeten om daar aan de Duitse verdedigingswerken langs de kust, de zogenaamde Atlantikwall, te werken. In 1942 werkt IJssennagger ook samen met een aantal collega's op het Arbeidsbureau om jonge mannen d.m.v. valse documenten te onttrekken aan de Arbeitseinsatz. Dit verzetsgroepje wordt op 1 oktober 1942 opgerold. IJssennagger wordt gewaarschuwd en is op tijd weg. Hij duikt een paar maanden in Overijssel en Noord-Brabant onder tot het veilig genoeg is om weer naar Amsterdam te komen. Als er later een Duitser aan het hek van het hofje belt, nemen hij en met medebewoner Bram Kuiper geen risico en ze vluchten via het dak naar de burens op de bovenste verdieping van Prinsengracht 397.

Op vrijdag 2 april 1943 lopen Nederlandse agenten van de Sicherheitsdienst het Nieuwe Suikerhofje zonder waarschuwing binnen. Van de vaste bewoners zijn op dat moment Bram Kuiper, Dick van Stokkum, Vica Taselaar, Herman Maillette de Buy Wenniger, Emile Sindram en Tony IJssennagger thuis. Zij worden gearresteerd en gevangengezet. Ruud Steenmeijer, die niet officieel op het hofje gemeld is maar er wel woont, wordt mogelijk ook meegenomen en kort vastgehouden. Ze moeten hun papieren tonen en hun woningen worden doorzocht, waarbij mogelijk heel wat belastend materiaal tevoorschijn komt. Ruud kan zich makkelijker onder eventuele verdenkingen uitpraten door te zeggen dat hij alleen maar op bezoek is in het hofje. Twee Nederlandse agenten in burger blijven in het hofje achter en pakken in de loop van die dag en de volgende dag nog een paar mensen op die er binnen komen lopen. Alle arrestanten worden eerst naar het hoofdkwartier van de SD aan de Euterpestraat gebracht en van daaruit naar andere gevangenis gestuurd. Een groot deel van de mensen wordt snel weer vrijgelaten. Bram Kuiper en Tony IJssennagger komen na drie weken voorarrest weer vrij. Tony ziet dat de bonkaarten en stamkaarten nog op zijn kamer liggen als hij eind april 1943 terugkomt op het hofje; Blijkbaar zijn die bij de huiszoeking niet gevonden. Herman Maillette de Buy Wenniger, die op een uit de gevangenis gesmokkeld briefje schrijft dat hij rekening houdt met “een heel zwaar vonnis” is ook eind april weer terug op het hofje.

Na de arrestatie van Tony breekt zijn vader samen met (verzets)vrienden van Tony (Jacques (Jack) Bak en Johannes Martinus (Joop) Kuiper) in op de verzegelde Prinsengracht om belastend materiaal uit de woning te halen, dat nog niet gevonden is. Het Nieuwe Suikerhofje zit vol met geheime verstopplekken (talloze ingebouwde kastjes, ondiepe keldertjes onder de bedsteden op de begane grond, een diepe cisterne, loszittende tegels, schoorstenen, bergzoldertjes etc. Helaas worden ze betrapt en opgepakt, maar later toch weer vrijgelaten.

Tony trekt zich hierna terug uit de illegaliteit. Hij woont na zijn vrijlating een tijd bij zijn ouders en andere familie. Waarschijnlijk heeft hij de loyaliteitsverklaring voor studenten wel ondertekend want hij gaat verder met zijn studie economie en doet nog een aantal examens.

In deze tijd leert hij ook zijn toekomstige vrouw kennen, een vriendin van één van zijn zussen. Tony moet een nieuwe baan hebben nu hij niet meer op het Arbeidsbureau kan werken. Hij werkt hij een tijdje bij de jeugdzorginstelling Pro Juventute en krijgt hij daarna via vroegere collega's een baan bij de Spoorwegen. Hij blijft waarschijnlijk wel deelnemen aan het georganiseerde ambtenarenverzet op het Arbeidsbureau, want hij loopt in juni 1944 in een val in het kantoorgebouw Atlanta aan de Stadhouderskade, waar het G.A.B. gevestigd is. Hij wordt verhoord in de Euterpestraat en gaat daarna via de gevangenis aan de Amstelveenseweg naar Kamp Amersfoort. Hij kreeg nummer 2206 en zat in het kamp van 7 juli tot 11 augustus 1944.

Hij trouwde op 20 januari 1945 met Johanna Petronella Leijn (1916). Later trouwde hij met C. van Kalken.

Tony is overleden op 3 maart 1998 in Zandvoort.

Meer informatie

[Online Familieberichten; Overleden: Antony IJssenagger \(30-03-1998\) \(online-familieberichten.nl\)](http://onlinefamilieberichten.nl)

[Weest paraat; officiëel orgaan van de Nederlandsche Padvinders, jrg 26, 1940, no. 3, 1940 » 1940-03 - Pag. 31 | Delpher](#)

[Antony IJssennagger \(locatie onbekend, 20 augustus 1921 - locatie onbekend, datum onbekend\) - Netwerk Oorlogsbronnen](#)

[Antony IJssennagger – Nieuwe Suikerhofje](#)

[Inval van de SD in april 1943 – Nieuwe Suikerhofje](#)

[Onderduikers – Nieuwe Suikerhofje](#)

[Indexen \(archieff.amsterdam\)](#)

[Search for documents in the Arolsen Archives | 01010102.020.100 - Personal file of IJSSENNAGGER, ANTONY, born on 20-Aug-1921 \(arolsen-archives.org\)](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.